

STOKVIS. Als er thuis oorlog is

- woensdag 14 december 2005
- Auteur:

Hameeda Lakho over brutale kindermishandeling in haar jeugd — Er zou geen verjaringstermijn mogen zijn voor kindermishandeling, zegt Hameeda Lakho (41). Het duurt immers jaren voor je beseft wat er je is aangedaan.

IN 2001 won de Nederlandse Hameeda Lakho een spraakmakend proces tegen haar vader en stiefmoeder vanwege de geestelijke en lichamelijke mishandelingen die ze in haar jeugd onderging. Ze had geluk: de feiten vielen nog net binnen de verjaringstermijn van 20 jaar. Lakho schreef al eerder over haar jeugd en haar familiegeschiedenis, die er een van migratie was. Haar vader kwam uit Pakistan om bij het Nederlandse Philips te werken. Moeder en de kinderen kwamen later achter.

Na het proces heeft Lakho het verhaal opnieuw neergeschreven. In 'Geheim geweld' staat nu de brutale kindermishandeling uit haar jeugd centraal. „Al die vreselijke details weer oprakelen: dat was best moeilijk. Ik kwam heel dicht bij mijn gevoels- en reactiepatronen uit dat gewelddadige verleden. Het zijn patronen die mij soms nog overvallen: ineens blokkeren in gezelschap, niet weten hoe je je hoort te gedragen. Dat heb ik immers op geen enkele wijze thuis geleerd.”

„Alles heb ik zelf moeten uitvinden: hoe je contact legt met een ander, hoe je je kleedt, hoe je met kinderen omgaat. Ik heb twee dochters, van 14 en 11 jaar. Met hen heb ik een goede, intieme band. Zo hoort het ook, maar als ik stilsta bij het verschil met mijn eigen jeugd, ben ik elke keer weer diep getroffen.”

Ze is ook goed in het ophouden van de schone schijn, zegt Lakho: „Dát heb ik wel geleerd. We waren altijd keurig gekleed. Drie zussen in dezelfde overgooiers, braaf aan de hand van onze stiefmoeder. Het was diezelfde hand die ons 's avonds tegen de grond sloeg. Het waren haar voeten, en de zijne, die ons traptten als we stil op de grond bleven liggen wachten tot het voorbij was.”

Het ging na aankomst in het nieuwe land al vrij snel mis. Lakho's vader bleek er in Nederland een tweede vrouw op na te houden, met wie hij al een zoon had. Hij pendelde een tijd tussen twee adressen, maar stuurde tot slot zijn Pakistaanse vrouw terug naar het land van herkomst. Lakho en haar twee zussen moesten ineens 'mama' zeggen tegen een vrouw die rodekool met worst op tafel zette, hen verbood Pakistaans te spreken en hun sari's weggooiden. Hun vader loog hen voor dat hun moeder dood was.

„Alles werd mij ontnomen: mijn cultuur, mijn familie, mijn identiteit, mijn moeder. Ik was niets of niemand meer”, zegt Lakho. Het verbaast haar soms nog dat haar schreeuw om hulp niet eerder werd opgemerkt. „Hoeveel kinderen zouden dat vandaag nog meemaken?” Drie keer liep ze weg van huis, de eerste keer toen ze vijf was, naar het huis van een vriendinnetje: „Het leek mij daar veel leuker.”

De tweede keer bracht de politie haar terug thuis. Haar zussen, zelf doodsbang, ontkenden dat er thuis geslagen werd. De derde keer was ze 14 en meer dood dan levend toen de burens haar naar het politiecommissariaat brachten. Ze mocht er blijven - in de cel weliswaar. „Dat voelde als een regelrechte straf.”

Op school vertelde ze vaak dat ze van de trap was gevallen. „Maar ik heb ook af en toe naar waarheid verteld dat ze me met kettingen sloegen en zo. Dan werd mijn vader op het matje geroepen en mocht ik het thuis weer bekopen. Ziedend raasde hij dat de school mij niet meer wilde, dat ik niets was, dat hij heel veel moeite moest doen om een nieuwe school te vinden. En op die nieuwe school wilden ze Hameeda Lakho niet hebben. Dus werd ik Hameeda Hoessein, of Hameeda Mohamed, of, tja, noem maar een naam, ik heb er vele gehad. Zelf mocht ik niet bestaan."

Ze veranderde in het basisonderwijs vier keer van school: „Zo verloren hulpverleners of leerkrachten die ik in vertrouwen had genomen elke keer weer mijn spoor."

De jonge Hameeda had een hekel aan zichzelf, zegt ze. „Ik stotterde enorm, bij elk woord. Dat gebrek ging weg toen ik het huis uit was. Kindermishandeling heeft grote invloed op je hele ontwikkeling. Het heeft mij ook in mijn groei gestopt, ik ben maar 1 meter 62 groot. Dat effect is intussen wetenschappelijk gestaafd. Later in het tehuis heb ik flink gerevolteerd, tegen alles. Er waren twee Hameeda's: een die keet wilde schoppen en een die de hele dag in bed bleef met de gordijnen dicht."

Het contact met haar zussen verloopt nog altijd moeilijk: „Al die ellende uit onze jeugd staat tussen ons in. We kunnen heel goed met elkaar praten, maar we hebben altijd weer de neiging om ons af te wenden van elkaars problemen. Het is nog altijd een beetje elk voor zich. Hoe graag we het ook anders zouden willen." Een zus is orthopedagoge, een andere is lerares en wil graag *remedial teacher* worden. „Op onze eigen manier proberen we alle drie kinderen te helpen."

De zussen zijn niet zo gelukkig met de publiciteit die Hameeda voor haar boeken krijgt. „Ik had ook nooit gedacht dat mijn boeken zoveel weerklank zouden krijgen. Mijn oudste zus vindt het niet leuk dat ze er nu op aangesproken wordt. Ze vindt dat ik onze familie besmeur. Terwijl ik vind: we zijn alledrie overlevers. We hebben die duisternis uit onze jeugd voor een stuk in licht kunnen omzetten."

„Als we die kracht kunnen overbrengen op kinderen in moeilijkheden of dwarse pubers: dat zou toch geweldig zijn? Kinderen die thuis mishandeld worden, ongelukkige tieners in tehuizen die het gevoel hebben dat ze er niet toe doen, hen wil ik zeggen: *Luister, ik ben daar geweest. Ik weet hoe het voelt. Het is niet normaal en het is niet jouw schuld. En je kunt je leven een andere wending geven. Kijk maar, ik heb het gedaan.* "

Met de stichting die ze zojuist heeft opgericht, wil ze materiaal ontwikkelen om kinderen in scholen hierover aan te spreken. Aan professionele hulpverleners wil ze vragen om vooral het kind centraal te blijven stellen, en naar overlevers te luisteren.

„Ik heb lang gezocht naar een doel in mijn leven. Te lang leefde ik in en met mijn verleden. Het is nu hoog tijd voor een nieuw begin."

Hameeda Lakho, Geheim geweld, over de gevolgen van kindermishandeling, uitg. Arena, 234 blz.

www.stichtinggeheimgeweld.nl www.hameedalakho.nl